

# Innhold

<b>Forord</b> .....	13
<b>Kapittel 1</b>	
<b>Innledning</b> .....	15
Dagens skole - aktuelle utfordringer .....	15
<b>Kapittel 2</b>	
<b>Skolen i samfunnet - styringsgrunnlaget</b> .....	19
Skolens rolle - sett utenfra .....	20
«... i samarbeid og forståing med heimen» .....	21
Skisse 1. Oppslagstavlen .....	22
Skisse 2. En vanlig hverdag .....	23
Det formelle grunnlaget for styring .....	23
Styringsstruktur og styringsprinsipper .....	24
Nye tenkemåter - konsekvenser for opplæringen .....	25
Skolen og offentlig forvaltning .....	26
Organisering av kommunens etater .....	27
Grunnlagsdokumentene - ulike perspektiver på skolen .....	28
Juss og skole .....	30
Foreldresamarbeidets fundament .....	31
Regelverkets viktigste deler .....	32
Skolen og eleven - rett og plikt til opplæring .....	32
Foreldresamarbeidet i opplæringsloven .....	33
Nærmere om skolens råd og utvalg .....	33
Foreldresamarbeidet i forskriften .....	34
Innsikt i formålet med opplæringen .....	35
Samfunnsmandatet og foreldresamarbeid .....	36
Skole-hjem-samarbeidets forankring i lærerutdanningene .....	37

Makt og medvirkning .....	38
Asymmetriske forhold - utfordringer og fallgruver .....	39
Hjemmet .....	40
Foreldres betydning for barnas arbeid .....	41
Til videre lesning .....	42
<b>Kapittel 3</b>	
<b>Barn i samfunnet</b> .....	43
FNs barnekonvensjon - til barnets beste .....	44
Forholdet mellom foreldre og barn og stat .....	44
Hjem, familie og foreldrerollen .....	46
Barn i lovgivingen .....	47
Prinsipielle forhold ved barnekonvensjonen .....	49
Prinsipper for tolkning .....	49
FNs barnekonvensjon og andre menneskerettsbestemmelser .....	50
Menneskerettigheter, FNs barnekonvensjon og skolen .....	51
Foreldrenes ansvar .....	51
Forbindelsen mellom artikkel 26 og opplæringsloven .....	52
Spenninger .....	53
Utdanning og oppdragelse - ansvar .....	54
Barnets rettigheter .....	55
Et dobbelt perspektiv med innebygde spenninger .....	55
Fra barnekonvensjon til barndomsforskning .....	55
Familien .....	56
Et barnevennlig samfunn? .....	57
Barndomsforskning - konsekvenser av konvensjonen .....	58
Har barnets beste virkelig prioritet? .....	58
Fra barndomsforskning til utdanningspolitikk .....	59
Skolearbeidet og omsorgsdimensjonen .....	60
Foreldre må styrkes i troen på egen foreldremyndighet .....	61
Skolen og barnas helse .....	61
Hjem og skole - uro og ansvar .....	62
Barn tier .....	63
Svikt og svik .....	64
Fra uro og bekymring til handling .....	64
Til videre lesning .....	66

## Kapittel 4

<b>Mobbing</b> .....	67
Hva er mobbing? .....	68
Opplæringslovens bestemmelser .....	70
Mobbing skal ikke skje .....	71
Enklere, tryggere og raskere .....	72
Fylkesmannens konklusjoner .....	73
Det er hjelp å få .....	74
Fortellinger fra skolens hverdag .....	78
Om å bli hørt 1 .....	78
Om å bli hørt 2 .....	80
Refleksjoner .....	81
Skoleminne .....	82
Barns rett til å bli hørt .....	84
Den gode lærer .....	85
Til videre lesning .....	87

## Kapittel 5

<b>Ny som skolebarn</b> .....	88
Overgangen mellom barnehage og skole .....	90
Et synspunkt om tidlig skolestart .....	90
Betydningen av erfaringer før skolestart .....	91
Vurderinger av politikere, forskere og andre fagfolk .....	96
Skolefritidsordningen en brobygger? .....	103
Skolefritidsordningen - lovens bestemmelser .....	103
Ansvar og strukturer .....	104
Rektor-erfaringer .....	105
Forskning om SFO .....	106
En bro og en sammenheng .....	107
Sammenheng mellom skole og barnehage - internasjonal debatt .....	109
Krevende overganger - teoretisk tilgang .....	110
Langtidsvirkning .....	110
Hva vektlegger pedagoger og SFO-ledere? .....	111
Til videre lesning .....	112

## Kapittel 6

<b>Internasjonal kontekst</b> .....	113
Samarbeid gjennom internasjonale organisasjoner .....	113
UNESCO .....	114

OECD - innflytelse på utdanningssystemet .....	115
PISA og kunnskapsløftet .....	116
Internasjonal innflytelse på lærerutdanningen .....	117
Læringsbegrepets erobring av pedagogikken .....	118
Livslang læring .....	118
Til videre lesning .....	119

## **Kapittel 7**

<b>Mangfold - utfordring og berikelse</b> .....	120
Skolens oppgave - oppmerksomhet og intensjoner .....	120
Foreldredeltakelse .....	123
Om mangfold .....	125
Mangfold som normativt begrep .....	125
Samfunnets «sammenhengskraft» .....	125
Tillit som byggestein .....	126
Opplæringens nøkkelfunksjon .....	126
Foreldresamarbeid - som byggestein i demokratiet .....	127
Samisk urfolk og andre nasjonale minoriteter .....	128
Sammenhengskraft og livssynsmangfold .....	129
Utfordring for skolen .....	129
Integrering og inkludering .....	131
Oppdragelse .....	133
Intensjoner og realiteter - innsikt fra forskning .....	134
Holdninger og handlinger - erfaringer sett i bakspeilet .....	136
Krevende utfordringer .....	137
Om å forandre et nabolag .....	138
En flerkulturell skole som brobygger .....	139
Til videre lesning .....	142

## **Kapittel 8**

<b>Foreldresamarbeid i praksis</b> .....	143
Relasjoner og rutiner .....	143
Bygg allianser i fredstid! .....	144
Rektors ansvar .....	145
Å sette mål - en helhetlig skolepolitikk .....	146
Informasjon .....	147
Utviklingsarbeid for reell foreldremedvirkning omkring skolestart .....	148
Formelle råd og utvalg - steder for drøfting og samarbeid .....	150
Møtefrekvens og temaer .....	151

Elevsamtaler – praksis .....	152
Utviklingssamtaler – eksempel fra ungdomstrinnet .....	153
Elevenes læringsmiljø – rutiner i samarbeidet .....	154
Rettsliggjøring .....	155
Tilpasset opplæring .....	156
Foreldrekontakt – lave terskler .....	157
Samarbeid om episoder – «Snakk med oss først» .....	157
Andre utfordringer .....	158
Foreldreerfaringer .....	159
Refleksjoner .....	160
Til videre lesning .....	161
<b>Kapittel 9</b>	
<b>Verdier og verdienes forankring i skolens formålsparagraf</b> .....	162
Ny formålsparagraf – skolens verdier og verdigrunnlag .....	163
Politisk enighet om formålsparagrafen .....	164
«Kristne grunnverdier» og «kristen og humanistisk arv og tradisjon» ..	167
Kristen og humanistisk arv og tradisjon .....	167
Verdier og verdikonflikter .....	169
Menneskeverd .....	170
Solidaritet .....	172
Solidaritet og nestekjærlighet .....	173
Solidaritet – pedagogiske refleksjoner .....	174
Til videre lesning .....	175
<b>Utdrag fra opplæringslova</b> .....	177
Vedlegg 1: Kapittel 1. Formål, verkeområde og tilpassa opplæring m.m. ....	177
Vedlegg 2: Kapittel 20. Foreldresamarbeid i grunnskolen og vidaregåande opplæring .....	178
Vedlegg 3: Kapittel 9 A Elevane sitt skolemiljø .....	181
Vedlegg 4: Kapittel 2. Grunnskolen .....	183
Vedlegg 5: Kapittel 6. Samisk opplæring .....	184
Vedlegg 6: Forskrift til opplæringslova .....	184
<b>Eit barndomsminne av Monrad Norderval</b> .....	185
<b>Litteratur</b> .....	187